

- покращення професійно – кваліфікаційної структури персоналу з метою підвищення частки праці кваліфікованих і висококваліфікованих працівників, зростання їх загальноосвітнього та культурного рівнів;
- підвищення освітнього і професійного рівнів молоді, жінок та осіб перед пенсійного віку;
- скорочення обсягів ручної, некваліфікованої та малокваліфікованої праці стабілізація на цій основі персоналу організації й зниження плинності робочої сили;
- збереження та подальший розвиток персоналу шляхом покращення на ергономічних, санітарно-гігієнічних й інших умовах роботи, охорони праці і забезпечення безпеки працівників;
- стимулювання заходами як матеріальної винагороди, так і морального заохочення успішного проходження адаптації, атестації персоналу, безперервного професійного навчання, розвитку їх трудової кар'єри та професійно-кваліфікованого просування працівників, формування резерву керівників підприємства;
- формування і підтримку у трудовому колективі здорової соціально-психологічної атмосфери стосовно працівників, які постійно працюють в напрямі свого індивідуального розвитку, і тим самим сприяють злагодженій роботі персоналу структурного підрозділу та організації в цілому;
- забезпечення розвитку персоналу в результаті більш повного використання можливостей соціального страхування працівників, посилення організацією своїх соціальних гарантій і дотримання громадських прав людини;
- підвищення життєвого рівня працівників та членів їх сімей і задоволення на зазначеній основі потреб персоналу у різноманітних освітніх послугах, самовираженні й подальшому вдосконаленню [1].

У системі управління соціальним розвитком трудових колективів зростає роль і місце як економічних, соціально-організаційних, так і мотиваційних методів управління. А впорядковують, організують роботу механізмів управління принципи соціального розвитку колективу, які формуються за допомогою діяльності керівників і керованих ними соціальних утворень [2].

Кожен керівник колективу відчуває потребу у використанні методів управління. Але не кожен в силу особливостей своєї наукової підготовки, соціального досвіду може самостійно їх сформулювати, уявити як систему. Однак потреби практики управління вимагають від суб'єктів управління оволодінням відкритими і описаними методами, перевірки і збагачення їх соціальної практики.

Перелік використаних джерел:

1. Божидарнік Т. В. Креативний менеджмент : навч. посіб. / Т. В. Божидарнік, Н. М. Василик. Херсон : Олді-плюс, 2014. 498 с.
2. Гриненко А.М. Соціальна політика: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. К.: КНЕУ, 2003. 309с.

УДК 658

Головата Юлія
студентка групи ПФМ-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Науковий керівник: Радинський Сергій
кандидат економічних наук
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м.Тернопіль, Україна

**МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА
METHODOLOGICAL TOOLKIT FOR EVALUATING THE FINANCIAL
ACTIVITY OF THE ENTERPRISE**

Економічне обґрунтування найраціональніших шляхів розвитку фінансових відносин підприємства передбачає економічну оцінку ефективності його фінансової діяльності. Оцінюючи ефективність фінансової діяльності підприємства перш за все слід визначити яким чином забезпечується його фінансова стійкість та платоспроможність. З теоретичної точки зору, аналіз фінансової стійкості підприємства рекомендується розглядати з позиції залежності підприємства від зовнішніх чинників, наприклад, інвесторів, що визначається через коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу. В основу даного підходу до аналізу встановлено припущення про те, що фінансова стійкість підприємства відображає його залежність від інвесторів і характеризує його фінансову самостійність [2, С. 4].

Фінансова стійкість характеризує ступінь фінансової незалежності підприємства як співвідношення власних та залучених ресурсів у джерелах фінансування підприємства. Автономність підприємства вказує на рівень залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування:

$$АП = \frac{ВК}{А}, \quad (1)$$

ВК – власні кошти; А – активи

Нормативне значення – 0,2 - 0,5.

Фінансова стабільність показує участь власного капіталу в забезпеченні господарської діяльності, в розвитку бізнесу:

$$ФС = \frac{ВК}{З}, \quad (2)$$

З – заборгованість. Нормативне значення – 0,4 - 1.

Залежність від довготермінових зобов'язань показує, яка частина активів фінансується за рахунок довготермінових зобов'язань; зниження цього показника з погіршенням ліквідності веде до втрати платоспроможності:

$$ЗДЗ = \frac{ДЗ}{А}, \quad (3)$$

ДЗ – дебіторська заборгованість.

Маневреність власних коштів:

$$МВК = \frac{ВО}{ВК}, \quad (4)$$

ВО – власні обігові кошти; ВК – власний капітал

Нормативне значення – 20% - 50%.

Відношення заборгованості до активів – показник структури капіталу, характеризує, яка частина активів фінансується за рахунок кредитних коштів:

$$ВЗА = \frac{ДЗ}{А}, \quad (5)$$

Нормативне значення – 50% - 80%.

Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості характеризує рівень ефективності використання капіталу:

$$СДКЗ = \frac{ДЗ}{КЗ}, \quad (6)$$

КЗ – кредиторська заборгованість. Нормативне значення – 60% - 100%.

Для оцінки фінансової стійкості підприємства на фінансовому ринку доцільно використовувати показник, що характеризує власний капітал — коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу:

$$H = \frac{ЗК}{ВК}, \quad (7)$$

де Н – коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу; ЗК - залучений капітал, тис. грн.; ВК – власний капітал, тис. грн.

$$ЗК = ПЗ + ДЗ, \quad (8)$$

де ПЗ – поточні зобов'язання, тис. грн.; ДЗ - довгострокові зобов'язання, тис. грн.

Показник, що характеризує фінансову автономність підприємства - коефіцієнт концентрації власного капіталу. Даний коефіцієнт свідчить про частку власних коштів у вартості майна підприємства:

$$КВК = \frac{ВК}{В} \times 100, \quad (9)$$

де КВК – коефіцієнт концентрації власного капіталу; ВК – власний капітал, тис. грн.; В – валюта балансу, тис. грн.

Чим вище значення даного коефіцієнта, тим вище фінансова стійкість підприємства.

Показник, зворотний даному коефіцієнту виступає коефіцієнт фінансової залежності [1, С. 176]:

$$КФЗ = \frac{В}{ВК} \times 100, \quad (10)$$

де КФЗ – коефіцієнт фінансової залежності; ВК – власний капітал, тис. грн.; В – валюта балансу, тис. грн.

Коли величина коефіцієнта фінансової залежності прагне одиниці, то це свідчить про те, що підприємства здійснює фінансування своєї господарської діяльності тільки власними коштами.

Показники оцінки платоспроможності підприємства характеризують здатність підприємства розрахуватися за своїми зобов'язаннями. Аналіз балансу підприємства дозволяє виявити: поточну платоспроможність; визначити загрозу, що сприяє падінню платоспроможності; оцінити можливість розвитку фінансової стійкості підприємства [3, С. 121]. Оцінку платоспроможності підприємства характеризують наступні коефіцієнти: коефіцієнт загальної ліквідності; коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Коефіцієнт загальної ліквідності визначається за формулою 11:

$$КЗЛ = \frac{ОА}{ПЗ}, \quad (11)$$

де ОА – оборотні активи, тис. грн., ПЗ - поточні зобов'язання, тис. грн.

Даний коефіцієнт характеризує ступінь забезпеченості підприємства оборотними коштами для ведення господарської діяльності. Для стійкого ведення виробництва значення даного коефіцієнта повинні знаходитися в межах від 2 до 5 од. [1, С. 177].

Коефіцієнт поточної ліквідності визначається за формулою 12:

$$КПЛ = \frac{ОА-З}{ПЗ}, \quad (12)$$

де КПЛ – коефіцієнт поточної ліквідності; ОА – оборотні активи, тис. грн.; ПЗ – поточні зобов'язання, тис. грн.

Даний коефіцієнт дає можливість покрити свої поточні зобов'язання за рахунок середньо- та високоліквідних активів. Нормативне значення показника в межах 0,7-0,8.

Коефіцієнт абсолютної (швидкої) ліквідності свідчить про те, що частина короткострокових позикових зобов'язань може бути погашена за рахунок високоліквідних активів, негайно.

$$КАЛ = \frac{ГК}{ПЗ}, \quad (13)$$

де КАЛ – коефіцієнт абсолютної ліквідності; ГК – грошові кошти підприємства, тис.

грн.; ПЗ – поточні зобов’язання, тис. грн. Нормативне значення КАЛ знаходиться в межах від 0,5 до 0,02 од. [4, С. 118].

Таким чином, підприємство є платоспроможним, якщо його активи перевищують зовнішні зобов’язання. Рівень платоспроможності підприємства визначаємо по коефіцієнту платоспроможності, який розраховується за формулою:

$$\text{КПС} = \frac{\text{ВК}}{\text{ЗК}}, \quad (14)$$

де КПС – коефіцієнт платоспроможності; ВК – власний капітал, тис. грн.; ЗК – залучений капітал, тис. грн.

Нормативний рівень коефіцієнта платоспроможності – не менше 10.

Поряд із оцінкою ліквідності та платоспроможності результативність фінансової діяльності характеризують показники рентабельності. Рентабельність показує, який прибуток буде одержано на одну гривню вкладених коштів. Високі показники рентабельності і їх зростання є позитивним показником розвитку підприємства в цілому та організації і реалізації його фінансової діяльності зокрема.

Рентабельність активів показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи:

$$P_a = \frac{\Pi}{A}, \quad (15)$$

Π – чистий прибуток.

Рентабельність власного капіталу показує рівень одержання прибутку на одиницю власних коштів:

$$P_{\text{ВК}} = \frac{\Pi}{\text{ВК}}, \quad (16)$$

ВК – власний капітал.

Рентабельність продажу:

$$P_{\text{ВК}} = \frac{\Pi}{\text{ВР}}, \quad (17)$$

ВР – виручка від реалізації.

Рентабельність продукції:

$$P_{\text{ВК}} = \frac{\Pi}{C}, \quad (18)$$

С – собівартість проданої продукції.

У цілому, використання даної системи показників дозволить комплексно оцінити ефективність реалізації фінансової діяльності підприємства, а саме: визначити тенденції розвитку фінансового ринку; економічно обґрунтувати шляхи найраціональнішого розвитку фінансових відносин; розробити методичні підходи до стратегії розвитку фінансової стійкості підприємства за рахунок реалізації нових форм взаємозв’язків між суб’єктами.

Перелік використаних джерел:

1. Гринкевич С.С., Литвинець І.В. Діагностика фінансового стану в контексті сучасних тенденцій розвитку економіки. Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету. 2016. № 3. С. 174-178
2. Которщикова О.А. Аналіз фінансового стану, як передумова ефективного управління підприємством. *Економіка. Фінанси. Право*. 2015. № 6. С. 3-5
3. Пешко А. Методологічні аспекти аналізу фінансового стану підприємства. *Ефективність державного управління*. Львів, 2016. Вип.11. С. 118-124
4. Харченко Н.В. Аналіз методик фінансової діяльності акціонерних товариств. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2013. № 1. С. 107-122